

תורתך שאלתי

אחת.
שאלתי
למדתי מנבחי ונביאי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 171 לפרשת וארא תשפ"ה

אֵלֶּה רְאֵשֵׁי בַּיִת אֲבֹתֶם בְּנֵי רְאוּבֵן... (ו, יד)

מדוע רק שלושת השבטים מתייחסים?

רש"י: המטרה היתה לייחס את שבט לוי, כדי לפרט את ייחוסם של משה ואהרן, והתחיל לייחס את תולדותם מראובן.

רבי אברהם בן הרמב"ם: התורה שומרת על ענין היחוס שמירה מרובה. בפרשה זו מפרטת את ייחוסם של משה ואהרן, ולא היה ראוי לפתוח בלוי ללא האחים שקדמו לו, ולכן התחיל בראובן.

אלשיך: ללמדנו שלא היו בהם אנשים שהיו ראויים להנהיג, בודאי לא לשליחות מיוחדת זו, אלא רק בשבט לוי.

ואַהֲרֹן אַחִידָה יְהִיָּה נְבִיאָךְ (ו, יא)

מה יהיה תפקידו של אהרן?

מדרש תנחומא (סימן י): "כשם שהדורש יושב ודורש והתורגמן משמיע לפניו כך אתה תדבר את כל אשר אצוך, ואהרן אחיד ידבר אל פרעה, ועל ידי שניכם יהיו נעשים כל הדברים".

מדרש שכל טוב: "אתה דומה על פרעה כאלוה, ואהרן כנביא אלהים".

אבן עזרא: משה יהיה כדמות מלאך, והנביא יהיה אהרן. **רש"י הירש:** משה יהיה נגיד ומצווה, אהרן יהיה המבצע והמתורגמן.

ואֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת לֵב פְּרַעֲה וְהִרְפִּיתִי אֶת

אֹתֹתַי וְאֶת מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (ו, יג)

מה חטאו של פרעה, הרי לאחר שהקשה הקב"ה את לבו נשללה ממנו הבחירה?

רש"י: בחמש מכות הראשונות לא נאמר 'ויחזק ה' את לב פרעה', אלא רק 'ויחזק לב פרעה'. הקב"ה הקשה את לבו רק בחמש המכות האחרונות.

רבי חיים פלטיאל: הקב"ה מתנהג עם בריותיו בהתאם לרצונות ונטיות ליבם. משיודע שאין כוונתם של הרשעים לשוב למוטב, הרי ש"עוזר" להם לממש כוונתם.

ספורנו: הקב"ה לא נטל ממנו את הבחירה, אלא חיזק את ליבו, שיוכל לעמוד בכל המכות שספג.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il

לָכֵן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' (ו, ו)

מה משמעות המילה 'לָכֵן'?

מדרש רבה (ו, ד): "אין 'לָכֵן' אלא לשון שבועה, שנאמר 'וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית יַעֲקֹב, נִשְׁבַּע הַקַּבְ"ה שִׁיגְאֹלֶם, שֶׁלֹּא יִירָא מֹשֶׁה שֶׁמָּא מִדַּת הַדִּין יַעֲכַב גְּאוּלְתָּן".

אבן עזרא: כשם שאני עומד, כן יהיה דברי קיים, שאגאל אתכם בזרוע נטויה מן השמים אל הארץ.

אלשיך: 'לָכֵן', לאחר שאמרתי לך דברים אלו, 'אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל' אמור גם להם כל זאת.

וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ (ו, ט)

'מקצר רוח' של מי?

מדרש אגדה: "שאותו הדור מחוסרי אמנה היו, והיו אומרים כי קצרה יד ה' מהושיע, ונתחברו אל עובדי עבודה זרה".

רלב"ג: של משה רבינו. משה דיבר בעצמו, ולא באמצעות אהרן, ולא התבונן והכין מראש את הדברים שאמר לבני ישראל, שיתקבלו כראוי.

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֲרֹן וַיֹּצִיֵם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם... (ו, יג)

מדוע צירף הקב"ה גם את אהרן?

רש"י: לאחר שמשה אמר 'וְאֲנִי עָרַל שְׁפָתַיִם', צירף לו הקב"ה את אהרן, שיהיה לו לפה ולמליץ.

חזקוני: א. לפייס את דעת משה. ב. ציווה אותם לדבר עם בני ישראל כל מה שנאמר מתחילה עד כה, ולאחר מכן שילכו אל פרעה וידברו אליו בשם הקב"ה.

וּבְנֵי קֹהֵת עֲמָרָם וַיִּצְהָרוּ וַחֲבֵרוֹן... (ו, יח)

מדוע צאצאיו של חברון לא נמנו?

רשב"ם: משום ששם לא נכתב בתורה, בניגוד לעמרם, יצהר ועוזיאל, שהוזכרו בניהם בתורה.

בכור שור: משום שמבניו לא היו ראשי האבות.

הדר זקנים: הכתוב מנה רק את הצאצאים שהוזכרו בתורה, והם לא הוזכרו בשום מקום בתורה. מטעם זה אינו מונה את בני משה, שגם לא הוזכרו.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי'

נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל office@shaalti.co.il

וְלֹא יָכְלוּ הַחֲרָטָמִים לַעֲמֹד לְפָנַי מִשֶּׁה מִפְּנֵי הַשָּׁחִין (ט, יא)

מדוע הם לא יכלו לעמוד לפניו?

רמב"ן: החרטומים הסתגרו בבתיהם מבושה, לאחר שהתמלאו בשחין, ועל כן לא נראו לפני משה.

בכור שור: משום שהשחין מכה בברכים ובשוקיים, כפי שכתוב 'יִכָּכֶה ה' בְּשָׁחִין מִצְרִים'.

רבי חיים פלטיאל: משה היה חשוב בעיניהם ובעיני פרעה ועבדיו, כפי שכתוב 'גַם הָאִישׁ מִשֶּׁה גָּדוֹל מְאֹד'. במכה זו הם לא יכלו לעמוד מפניו בגלל השחין, כשישבו הם לא יכלו לעמוד מפניו ולכבדו.

וַיִּשְׁלַח פְּרַעֲהוּ וַיִּקְרָא לְמִשֶּׁה וּלְאַהֲרֹן (ט, כז)

מדוע כתוב במכה זו ששלח לקרוא להם?

פסיקתא זוטרתא: "שהיה מתיירא ללכת אליו מפני הברד".
אבן עזרא: משום שמאד חשש שימות בדבר, כפי שמשה אמר לו. מרוב פחד שלח לקרוא למשה.

הנצי"ב מוולוז'ין: משום שמשה ואהרן היו רחוקים מארמונו של פרעה, בעקבות מכת הברד.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פְּרַעֲהוּ (ז, י)

מדוע נכנס משה לפני אהרן?

מדרש רבה (ט, ה): "שהיה גדול ממנו בארץ מצרים, שנאמר 'גַם הָאִישׁ מִשֶּׁה גָּדוֹל מְאֹד'. דבר אחר, לפי שעשה הקב"ה אלהים למשה על אהרן, שנאמר 'וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְאֱלֹהִים', ודרך ארץ הרב נכנס תחילה".

אברבנאל: אהרן חשש להיכנס, ולכן משה נכנס ראשון לחצר המלך ואהרן נכנס אחריו. על כן כתוב 'וַיָּבֵא' בלשון יחיד.

וַיִּקְרָא גַם פְּרַעֲהוּ לַחֲכָמִים... (ז, יא)

מה ביאור המילה 'גם'?

מדרש שכל טוב: "גם" לרבות אשת פרעה, מלמד שאשת פרעה התחילה לקרוא למכשפים ואחר כך קראם פרעה".

ריב"א: סדר המילים במשפט אינו מסודר. צריך לקרוא: 'ויקרא פרעה גם לחכמים'.

וַיִּבְכֶּה וַיַּעֲמִד וַיִּבְכֶּה וַיַּעֲמִד וַיַּעֲלוּ... (ז, כט)

מדוע כתוב 'ויבכה' בתוספת ה'?

מדרש שכל טוב: "לפי שבכיה היתה לפרעה ולעמו שקירקורם של צפרדעים היתה קשה עליהם".

פסיקתא זוטרתא: "לפי שכל מכה ומכה היתה של 5 מכות".
הדר זקנים: להדגיש שהתחילו בו הצפרדעים. ביאור המילה 'ויבכה' כמו 'כה' ובעבדיך ובעמך יעלו הצפרדעים.

וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטָמִים בְּלִטְיָהֶם לְהוֹצִיא

אֶת הַפְּנִים וְלֹא יָכְלוּ (ח, יד)

מדוע לא יכלו?

רש"י: משום שהשד אינו שולט על בריה שפחותה מכשעורה.
רמב"ן: היה זה נס מהקב"ה, שלא יכלו החרטומים להוציא את הכינים, שסיכל את עצתם ברצונו, שהכל שלו והכל בידו.
חזקוני: על אף שבדם וצפרדע הצליחו לעשות כמעשה משה ואהרן, אך לא ביטלו את המכה, במכה זו לא נתן בהם הקב"ה כח לא לעשות ולא לבטל, כדי שלא יהיו מוחזקים בדבר.

נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

אחת שאלתי

טעמו וראו

לקט שאלות ותשובות מתוך ספרי תורתך שאלתי לפרשת וארא

מעוניינים להעשיר את שולחן השבת?

שלחו את המילה 'וארא' לואטסאפ 052-9453811 או למייל Office@shaalti.co.il

נמאס להיכנס לשבת באווירה לחוצה?
רוצים לרתק את הילדים בסעודות שבת?
רוצים להנות בשבת ולהעביר את חוויית השבת לילדיכם?

הרב חגי ולוסקי
מזמין אתכם

להנות ממפגש מעצים שיתן לכם ערך וכלים

שבת חלום

הרצאה משנה חיים, משפיעה על הגיבוש והחיזוק המשפחתי. כיצד להתכונן עם ילדינו ולקבל שבת בנחת וברוגע לפרטים והזמנות 052-9453811

הצטרפו למשפחות הרבות שהפכו את שולחן שבת לחלום

